

7 คุณลักษณะเด่นของคนไทยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตและการทำงาน

(The Seven Signature Strengths of Thai People in the Bangkok Metropolis
and Their Relationships with Life Satisfaction, and Job Satisfaction)

ชนยศ ศิริดำรงศักดิ์*
ผศ.ดร.พรรณระพี สุทธิวรรณ⁽¹⁾
อ.ดร.กฤษยา พิธิษฐสังฆการ*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา "เจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทย" ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล รวมถึงศึกษาว่าคุณลักษณะเด่น 7 ด้าน เหล่านี้มีความสัมพันธ์ในทางสถิติและสามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตและความพึงพอใจในการทำงานของคนไทยได้มากน้อยเพียงไร กลุ่มตัวอย่างเป็นคนไทยอายุ 17-60 ปี ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 3,562 คน ประเมินคุณลักษณะเด่นโดยใช้แบบประเมิน 24 ด้านของ Peterson และ Seligman (2004) ซึ่งมีการใช้อย่างแพร่หลายในการประเมินลักษณะเด่นของคนแต่ละประเทศในกว่า 40 ประเทศทั่วโลก

ผลการวิจัยพบว่า "เจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทย" ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล คือ 1) ความยุติธรรม ความเสมอภาคและความถูกต้อง 2) ความกตัญญู 3) ความเป็นส่วนหนึ่ง ความเป็นทีม และความจงรักภักดี 4) ความสามารถในการรักและถูกรัก 5) ความซื่อสัตย์ ความตรงไปตรงมาและความจริงใจ 6) ความใจดีและความมีน้ำใจ และ 7) ความเป็นผู้นำ

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ทางสถิติโดย Multiple regression ยังแสดงให้เห็นว่า "เจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทย" ที่กล่าวมาข้างต้น มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตและความพึงพอใจในการทำงานของคนไทยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ดังนี้คือ

จาก "เจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทย" พบว่ามีคุณลักษณะเด่น 6 ด้าน (ความกตัญญู/ความเป็นผู้นำ/ความซื่อสัตย์ ความตรงไปตรงมาและความจริงใจ/ความสามารถในการรักและถูกรัก/ความยุติธรรม ความเสมอภาคและความถูกต้อง/ความใจดีและความมีน้ำใจ) สามารถร่วมกันทำนายความพึงพอใจในชีวิตของคนไทยได้สูงถึงร้อยละ 24.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดย "ความกตัญญู" มีอิทธิพลสูงสุดในการทำนาย (ร้อยละ 22.37)

ในขณะที่คุณลักษณะเด่นเพียง 3 ด้าน (ความเป็นส่วนหนึ่ง ความเป็นทีม และความจงรักภักดี/ความกตัญญู/ความเป็นผู้นำ) สามารถร่วมกันทำนายความพึงพอใจในการทำงานของคนไทยได้สูงถึงร้อยละ 17.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดย "ความเป็นส่วนหนึ่ง ความเป็นทีมและความจงรักภักดี" มีอิทธิพลสูงสุดในการทำนาย (ร้อยละ 15.13) ทั้งนี้ คุณลักษณะเด่น 2 ด้าน คือ "ความกตัญญู" และ "ความเป็นผู้นำ" มีอิทธิพลในการทำนายได้อย่างครอบคลุมทั้ง ความพึงพอใจในชีวิตและความพึงพอใจในการทำงานของคนไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

* คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁽¹⁾ ติดต่อหรือสอบถามข้อมูล e-mail : cpanrapee@yahoo.com

Abstract

The objectives of this research were to identify the top seven Character Strengths of Thai people in the Bangkok Metropolis and to investigate relationships among those seven Character Strengths, life satisfaction, and job satisfaction of Thai people. The participants were 3,562 Thai males and females aged 17-60 years old in the Bangkok Metropolis. The research instrument was the Values in Action Inventory of Strengths (VIA-IS; Peterson & Seligman, 2004) widely used over the world in identifying 24 Character Strengths of people in 40 different countries.

Results showed that the top seven Character Strengths, so called "The Seven Signature Strengths of Thai People" in the Bangkok Metropolis were 1) Fairness, equity, and justice, 2) Gratitude, 3) Citizenship, teamwork, and loyalty, 4) Capacity to love and be loved, 5) Honesty, authenticity, and genuineness, 6) Kindness and generosity, and 7) Leadership.

Multiple Regression analysis clearly showed significant relationships among "The Seven Signature Strengths of Thai People", life satisfaction, and job satisfaction of Thai people as follows;

Regarding "Life Satisfaction", there were 6 signature strengths of Thai people (Gratitude / Leadership / Honesty, authenticity, and genuineness / Capacity to love and be loved / Fairness, equity, and justice / Kindness and generosity) significantly related to Life Satisfaction and accounted for 24.80 percent of the variability in Life Satisfaction. Among these six ones, Gratitude was the highest variable, accounted for 22.37 percent of the variability.

Regarding Job Satisfaction, there were only 3 signature strengths of Thai people (Citizenship, teamwork, and loyalty / Gratitude / Leadership) significantly related to Job Satisfaction and accounted for 17.50 percent of the variability in Job Satisfaction. Among these three ones, Citizenship, teamwork, and loyalty was the highest variable, accounted for 15.13 percent of the variability. Result suggested that among "The Seven Signature Strengths of Thai People", Gratitude and Leadership are 2 important Signature Strengths that significantly related to both Life Satisfaction and Job Satisfaction of Thai people in the Bangkok Metropolis.

บทนำ

การศึกษาศาสตร์แขนงใหม่ในชื่อ จิตวิทยาเชิงบวก (Positive Psychology) เป็นศาสตร์ที่นำความรู้ในเชิงวิทยาศาสตร์และเชิงคลินิกมาประยุกต์ใช้ในการสร้างแนวทางปฏิบัติที่จะทำให้คนเรามีความสุขมากขึ้น และยาวนานขึ้น นอกจากนั้นจิตวิทยาเชิงบวกยังเป็นการศึกษาในแนวทางใหม่ที่มองบุคคลในเชิงบวกและจัดประเภทคุณลักษณะเด่นที่จะทำให้มนุษย์สามารถประสบความสำเร็จ มีความสมบูรณ์แข็งแรง และมีความสุขทั้งกายและใจ ซึ่งเป็นเรื่องที่เน้นการพิจารณาคุณลักษณะนิสัยเชิงบวกที่มีในทุกคนแต่มีในระดับที่แตกต่างกัน มากกว่าจะเป็นเรื่องของ การพิจารณาว่า คนเรามีหรือไม่มีคุณลักษณะเด่นเหล่านั้น

Dr. Martin Seligman นักจิตวิทยาจาก University of Pennsylvania ชาวอเมริกัน ผู้ริเริ่ม Positive Psychology ได้ให้ความเห็นว่า จิตวิทยาไม่ใช่เป็นเพียงการศึกษาถึงจุดอ่อนหรือ ผลกระทบลบที่เกิดขึ้นกับบุคคล (Weakness and Damage) ซึ่งเปรียบได้กับการทำให้คนเปลี่ยนจากภาวะทุกข์ในระดับ - 5 มาอยู่ที่ 0 แต่เป็นเรื่องของการค้นหาวิธีการที่จะทำให้คนเราพัฒนาไปได้ถึงสูงสุด คือทำอะไรเราจึงจะทำให้คนที่อยู่ที่ 0 พัฒนาไปสู่ + ให้ได้ ซึ่งก็คือ การศึกษาถึงจุดเด่น และ คุณลักษณะที่ดีเฉพาะบุคคล (Strength and Virtue) หรือเป็นการพัฒนาสิ่งดี ๆ ในตัวเราให้ดียิ่งขึ้นไป (Seligman, Steen, Park, & Peterson, 2005)

การศึกษาจิตวิทยาเชิงบวกจะมุ่งให้ความสำคัญกับ จุดแข็ง (Strength) คุณค่า (Value) สภาวะไหลลื่น (Flow) การมองโลกแง่ดี (Optimism) ความหวัง (Hope) และความสุข (Happiness) นอกจากนั้นจิตวิทยาเชิงบวก ยังเป็นแนวทางหนึ่งในการนำจิตวิทยามาใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพของคน โดยในต่างประเทศได้มีการศึกษาเพื่อหาวิธีที่จะช่วยให้มนุษย์สามารถพัฒนาตนเองได้สูงสุด (Highest Potential) และยังเป็นการหาวิธี (Psychological Interventions) ที่จะช่วยให้คนมีความสุขมากขึ้น เพื่อการนำไปสู่การมีชีวิตที่ดี (The Good Life) ได้

การริเริ่มเบื้องต้นที่สำคัญของจิตวิทยาเชิงบวกก็คือ การพัฒนาการจัดประเภทของคุณลักษณะเด่น 24 ด้าน (Character Strengths and Virtues) ซึ่งนับได้ว่าเป็นการพัฒนาศาสตร์ทางจิตวิทยาในมุมมองใหม่ คือเน้นเรื่องของการสร้างความสุขหรือสุขภาวะในเชิงจิตวิทยา (Psychological well-being) โดยได้มีการจัดทำเครื่องมือวัดที่ใช้ในการประเมินคุณลักษณะเด่นแต่ละด้าน เรียกว่า Values in Action Inventory of Strengths (VIA-IS) ประกอบด้วย 240 ข้อคำถาม และเปิดให้คนทั่วไปเข้าไปทำแบบประเมินได้ทางระบบออนไลน์ ตั้งแต่ปี 2001 และในปี 2005 ได้สรุปตัวเลขจำนวนผู้เข้าไปตอบแบบประเมินออนไลน์ว่ามีถึงกว่า 4 แสนคน (Seligman, Steen, Park, & Peterson, 2005)

สำหรับการวัดและประเมินคุณลักษณะเด่นในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยเลือกที่จะใช้เครื่องมือในการประเมินคือ Values in Action Inventory of Strengths (VIA-IS) ซึ่งได้รับอนุญาตจากเจ้าของแบบวัด Dr. Healy H. Mayerson ประธานของสถาบัน The Value in Action Institute, Cincinnati OHIO ประเทศสหรัฐอเมริกา ให้ใช้และแปลเป็นภาษาไทยตามขั้นตอน และมาตรฐานของการแปลแบบวัดภายใต้การตรวจสอบของเจ้าของแบบวัดว่าไม่มีข้อผิดพลาดจากการแปลเป็นภาษาไทย

แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจในชีวิต

การศึกษารั้งนี้ เป็นการศึกษาตามแนวคิดของ Diener (1984 อ้างถึงใน นฤมล พ่องใส, 2544) ในลักษณะของการศึกษาความพึงพอใจในชีวิตโดยรวม ซึ่งจะศึกษาความพึงพอใจในชีวิตของบุคคลจากองค์ประกอบย่อยต่างๆ เช่น หน้าที่การงาน ชีวิตครอบครัว ความสัมพันธ์กับผู้อื่น และการให้บุคคลนั้นประเมินความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมของตนเอง ซึ่งการแบ่งตามแนวคิดนี้ จะมีลักษณะสอดคล้องกับการวัดความพึงพอใจในชีวิตที่จะนำมาใช้ในงานวิจัยนี้

แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงาน

การศึกษารั้งนี้ จะศึกษาความพึงพอใจในการทำงานโดยรวม เป็นการวัดทั้งความพึงพอใจในการทำงานที่เกิดจากองค์การและความพึงพอใจในการทำงานที่เกิดจากตัวงาน ซึ่งจะมีลักษณะสอดคล้องกับการวัดความพึงพอใจในการทำงานตามมาตรวัดที่แปลจากของ Quinn และ Shepard (1974 อ้างถึงใน Eisenberger, Cumming, Armeli,

& Lynch,1997) และเป็นมาตรวัดที่จะนำมาใช้ในงานวิจัยนี้ ความพึงพอใจในการทำงานอาจเกิดจากการใช้คุณลักษณะเด่นของตนเองในการทำงานเนื่องจากจะทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีและมีความสุขในการทำงาน

วัตถุประสงค์งานวิจัย

1. เพื่อศึกษาเจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
2. เพื่อศึกษาเจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิต และความพึงพอใจในการทำงานของคนไทย

ตารางที่ 1 แสดงการแบ่งแยกประเภท (Classification) ของ 6 คุณลักษณะหลัก 24 คุณลักษณะเด่น (Peterson & Seligman, 2004)

6 คุณลักษณะหลัก 24 คุณลักษณะเด่น (Peterson & Seligman, 2004)	
1. สติปัญญาและความรู้ 1. ความคิดสร้างสรรค์ ความฉลาดและความริเริ่ม 2. ความอยากรู้อยากเห็นและความสนใจในโลก 3. การตัดสินใจที่การคิดเชิงวิเคราะห์และการเปิดใจกว้าง 4. ความรักในการเรียนรู้ 5. ความฉลาดในการมองโลก/ฉลาดลุ่มลึกในมุมมองต่างๆ	Wisdom and Knowledge Creativity, ingenuity, and originality Curiosity and interest in the world Judgment, critical thinking, and open-mindedness Love of learning Perspective wisdom
2. ความกล้าหาญ 6. ความซื่อสัตย์ ความตรงไปตรงมาและความจริงใจ 7. ความองอาจและกล้าหาญ 8. ความอดทน ความขยันและความพากเพียร 9. ความสนุกสนาน ความกระตือรือร้นและพลังงาน	Courage Honesty, authenticity, and genuineness Bravery and valor Industry, diligence, and perseverance Zest, enthusiasm, and energy
3. ความเป็นมนุษย์ 10. ความใจดีและความมีน้ำใจ 11. ความสามารถในการรักและถูกรัก 12. ความฉลาดทางสังคม	Humanity Kindness and generosity Capacity to love and be loved Social intelligence
4. ความยุติธรรม 13. ความยุติธรรม ความเสมอภาคและความถูกต้อง 14. ความเป็นผู้นำ 15. ความเป็นส่วนหนึ่ง ความเป็นทีมและความจงรักภักดี	Justice Fairness, equity, and justice Leadership Citizenship, teamwork, and loyalty
5. การควบคุมอารมณ์ 16. การให้อภัยและความกรุณา 17. ความสุภาพอ่อนน้อมและถ่อมตน 18. ความระมัดระวัง ความสุขุมและวิจารณญาณ 19. การควบคุมและการมีวินัย	Temperance Forgiveness and mercy Modesty and humility Caution, prudence, and discretion Self-control and self-regulation
6. ความเข้าใจในตนเอง 20. การชื่นชมในความงามและความเป็นเลิศ 21. ความกตัญญู 22. ความหวัง การมองโลกในแง่ดีและการมองอนาคต 23. อารมณ์ขันและความขี้เล่น 24. จิตวิญญาณการมีจุดหมายในชีวิต และความศรัทธา	Transcendence Appreciation of beauty and excellence Gratitude Hope, optimism, and future-mindedness Humor and playfulness Spirituality, sense of purpose, and faith

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาเจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตและการทำงาน โดยมุ่งศึกษาคุณลักษณะเด่นของคนไทย อันประกอบไปด้วยคุณลักษณะเด่น 24 ด้าน ประการ ตามแนวคิดของ Peterson และ Seligman (2004) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นคนไทยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 3,562 คน จำแนกเป็นเพศชาย 1,402 คน และเพศหญิง 2,160 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาตัวแปรต่างๆ ประกอบด้วย คุณลักษณะเด่น ความพึงพอใจในชีวิต และความพึงพอใจในการทำงาน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบวัด 3 ส่วน คือ

1. แบบวัดคุณลักษณะเด่น The Value in Action Institute ได้รับอนุญาตให้ใช้และแปลเป็นภาษาไทยตามขั้นตอนและมาตรฐานการแปลจากเจ้าของแบบวัด Dr.Heal H Mayerson ประธานของสถาบัน The Value in Action Institute, Cincinnati OHIO ประเทศสหรัฐอเมริกา

2. แบบวัดความพึงพอใจในชีวิตโดยรวม Satisfaction of Life Scale (SWLS) ได้รับอนุญาตให้ใช้และแปลเป็นภาษาไทยตามขั้นตอนและมาตรฐานการแปลจากเจ้าของแบบวัด Pavot และ Diener (1993)

3. แบบวัดความพึงพอใจในการทำงานโดยรวม Overall Job Satisfaction (OJS) ได้รับอนุญาตให้ใช้และแปลเป็นภาษาไทยตามขั้นตอนและมาตรฐานการแปลจากเจ้าของแบบวัดQuinn และ Shepard (1974 อ้างถึงใน Eisenberger, Cumming, Armeli, & Lynch, 1997)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลสถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (M) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนเจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทย โดยเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย

2. วิเคราะห์เจ็ดคุณลักษณะเด่นที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตและความพึงพอใจในการทำงาน โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. เจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทย

เมื่อพิจารณา เจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทย ดังแสดงในตารางที่ 2 คือ 1) ความยุติธรรม ความเสมอภาค และความถูกต้อง 2) ความกตัญญู 3) ความเป็นส่วนหนึ่ง ความเป็นทีม และความจงรักภักดี 4) ความสามารถในการรักและถูกรัก 5) ความซื่อสัตย์ ความตรงไปตรงมา และความจริงใจ 6) ความใจดีและความมีน้ำใจ และ 7) ความเป็นผู้นำ

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทย จากคะแนนเต็ม 5 (N = 3,562)

ลำดับ	คุณลักษณะเด่น กลุ่มตัวอย่าง (N=3,562)	M	SD
1	ความยุติธรรม ความเสมอภาคและความถูกต้อง	4.14	0.47
2	ความกตัญญู	4.07	0.49
3	ความเป็นส่วนหนึ่ง ความเป็นทีม และความจงรักภักดี	3.99	0.48
4	ความสามารถในการรักและถูกรัก	3.93	0.50
5	ความซื่อสัตย์ ความตรงไปตรงมาและความจริงใจ	3.87	0.47
6	ความใจดีและความมีน้ำใจ	3.86	0.49
7	ความเป็นผู้นำ	3.85	0.46

2. เจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทย เปรียบเทียบเพศชาย และเพศหญิง

เมื่อพิจารณา การวิเคราะห์ความแตกต่างของเจ็ดคุณลักษณะเด่น ในเพศชาย และเพศหญิง โดยใช้การเปรียบเทียบทางสถิติ t-test ดังแสดงในตารางที่ 3 พบว่า มีคุณลักษณะเด่น 5 ด้าน ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเพศชายทั้งหมด คือ 1) ความกตัญญู 2) ความเป็นส่วนหนึ่ง ความเป็นทีม และความจงรักภักดี 3) ความสามารถในการรักและถูกรัก 4) ความซื่อสัตย์ ความตรงไปตรงมา และความจริงใจ และ 5) ความใจดีและความมีน้ำใจ

ตารางที่ 3 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่าง (t-test) เจ็ดคุณลักษณะเด่น ของเพศชาย และเพศหญิง

ลำดับ	คุณลักษณะเด่น	เพศชาย (n=1,402) M	เพศหญิง (n=2,160) M	t
1	ความยุติธรรม ความเสมอภาคและความถูกต้อง	4.12	4.15	-1.534
2	ความกตัญญู	3.99	4.12	-8.038***
3	ความเป็นส่วนหนึ่ง ความเป็นทีม และความจงรักภักดี	3.94	4.01	-4.293***
4	ความสามารถในการรักและถูกรัก	3.85	3.99	-7.774***
5	ความซื่อสัตย์ ความตรงไปตรงมาและความจริงใจ	3.83	3.90	-4.003***
6	ความใจดีและความมีน้ำใจ	3.76	3.92	-10.048***
7	ความเป็นผู้นำ	3.86	3.85	0.831

3. เจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทย และความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิต และการทำงาน

เมื่อพิจารณา เจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทย และความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิต และการทำงาน ดังแสดงในตารางที่ 4 พบว่า เจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทย กับความพึงพอใจในชีวิต มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทุกคู่ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เรียงตามลำดับดังนี้ ความกตัญญู ($r=.473, p<.001$) ความสามารถในการรักและถูกรัก ($r=.372, p<.001$) ความเป็นผู้นำ ($r=.350, p<.001$) ความเป็นส่วนหนึ่ง ความเป็นทีม และความจงรักภักดี ($r=.342, p<.001$) ความซื่อสัตย์ ความตรงไปตรงมาและความจริงใจ ($r=.339, p<.001$) ความใจดีและความมีน้ำใจ ($r=.322, p<.001$) และความยุติธรรม ความเสมอภาคและความถูกต้อง ($r=.268, p<.001$)

สำหรับ เจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทยกับความพึงพอใจในการทำงาน มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทุกคู่ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เรียงตามลำดับดังนี้ ความเป็นส่วนหนึ่ง ความเป็นทีม และความจงรักภักดี ($r=.389$, $p<.001$) ความกตัญญู ($r=.359$, $p<.001$) ความเป็นผู้นำ ($r=.334$, $p<.001$) ความใจดีและความมีน้ำใจ ($r=.320$, $p<.001$) ความยุติธรรม ความเสมอภาคและความถูกต้อง ($r=.311$, $p<.001$) ความสามารถในการรัก และถูกรัก ($r=.303$, $p<.001$) และความซื่อสัตย์ ความตรงไปตรงมาและความจริงใจ ($r=.274$, $p<.001$)

ในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ควรจะมีการตรวจสอบปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) ระหว่างตัวแปรต้น โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้ ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นด้วยกันเองต้องมีค่าไม่เกิน .90 (Hair et al., 2006) ดังนั้น ค่าความสัมพันธ์ ดังแสดงในตารางที่ 4 พบว่าไม่เกิดปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) แต่อย่างใด

ตารางที่ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทย กับความพึงพอใจในชีวิต และการทำงาน

ตัวแปร	ตัวแปร								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	(.76)								
2	.540 ***	(.82)							
3	.737 ***	.614 ***	(.79)						
4	.476 ***	.653 ***	.631 ***	(.77)					
5	.639 ***	.539 ***	.648 ***	.493 ***	(.70)				
6	.633 ***	.661 ***	.718 ***	.689 ***	.605 ***	(.78)			
7	.730 ***	.572 ***	.708 ***	.546 ***	.620 ***	.640 ***	(.74)		
8	.268 ***	.473 ***	.342 ***	.372 ***	.339 ***	.322 ***	.350 ***	(.80)	
9	.311 ***	.359 ***	.389 ***	.303 ***	.274 ***	.320 ***	.334 ***	.495 ***	(.75)

กลุ่มตัวอย่างคนไทย $N=3,562$, กลุ่มตัวอย่างคนไทยที่ทำงาน $n=2,538$, *** $p<0.001$

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของเครื่องมือโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา

ตัวแปร 1 = ความยุติธรรม ความเสมอภาคและความถูกต้อง

ตัวแปร 2 = ความกตัญญู

ตัวแปร 3 = ความเป็นส่วนหนึ่ง ความเป็นทีม และความจงรักภักดี

ตัวแปร 4 = ความสามารถในการรักและถูกรัก

ตัวแปร 5 = ความซื่อสัตย์ ความตรงไปตรงมาและความจริงใจ

ตัวแปร 6 = ความใจดีและความมีน้ำใจ

ตัวแปร 7 = ความเป็นผู้นำ

ตัวแปร 8 = ความพึงพอใจในชีวิต

ตัวแปร 9 = ความพึงพอใจในการทำงาน

4. อิทธิพลของคุณลักษณะเด่นที่มีความสัมพันธ์การความพึงพอใจในชีวิตของคนไทย

จากการนำเจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทย มาทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธีการคัดเลือกตัวแปรเข้าสู่สมการแบบขั้นตอน (Stepwise) ดังแสดงในตารางที่ 5 พบว่า คุณลักษณะเด่นที่มีความสามารถในการทำนายความพึงพอใจในชีวิตของคนไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 6 ด้าน โดยคุณลักษณะเด่นที่มีอิทธิพลในทางบวก เรียงลำดับจากมากไปน้อยมี 4 คือ 1) ความกตัญญู ($\beta = 0.381$) 2) ความซื่อสัตย์ ความตรงไปตรงมาและความจริงใจ ($\beta = 0.123$) 3) ความสามารถในการรักและถูกรัก ($\beta = 0.106$) และ 4) ความเป็นผู้นำ ($\beta = 0.139$)

สำหรับคุณลักษณะเด่นที่มีอิทธิพลในทางลบ เรียงลำดับจากมากไปน้อย มี 2 ด้าน คือ 1) ความยุติธรรม ความเสมอภาค และความถูกต้อง ($\beta = -0.105$) และ 2) ความใจดีและความมีน้ำใจ ($\beta = -0.100$)

จากค่า Adjusted (R^2) แสดงว่า คุณลักษณะเด่นทั้ง 6 ด้าน สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมได้ร้อยละ 24.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (b) สามารถเขียนสมการทำนาย ความพึงพอใจในชีวิตของกลุ่มตัวอย่างคนไทย 3,562 คน ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความพึงพอใจในชีวิต} = & 0.103 + 0.577 \text{ ความกตัญญู} *** + 0.196 \text{ ความซื่อสัตย์ ความตรงไปตรงมาและ} \\ & \text{ความจริงใจ} *** + 0.158 \text{ ความสามารถในการรักและถูกรัก} *** - 0.150 \\ & \text{ความใจดีและความมีน้ำใจ} *** + 0.223 \text{ ความเป็นผู้นำ} *** - 0.166 \text{ ความยุติธรรม} \\ & \text{ความเสมอภาค และความถูกต้อง} *** \end{aligned}$$

หมายเหตุ *** $p < 0.001$

ตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวทำนายในรูปคะแนนดิบ (b) คะแนนมาตรฐาน ($Beta$) การทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของ $Beta$ ที่ได้จากการคัดเลือกตัวแปรด้วยวิธี Stepwise เจ็ดคุณลักษณะเด่นกับความพึงพอใจในชีวิต ($N=3,562$)

VARIABLE	b	$Beta ()$	t
(Constant)	0.103	-	0.927
ความกตัญญู	0.577	0.381	17.707***
ความเป็นผู้นำ	0.223	0.139	5.906***
ความซื่อสัตย์ ความตรงไปตรงมาและความจริงใจ	0.196	0.123	5.949***
ความสามารถในการรักและถูกรัก	0.158	0.106	4.882***
ความยุติธรรม ความเสมอภาคและความถูกต้อง	-0.166	-0.105	-4.503***
ความใจดีและความมีน้ำใจ	-0.150	-0.100	-4.097***
Adjusted R Square(R^2)	0.248		
Std. Error of the Estimate (SE)	0.642		
F	197.048		
Sig	0.000		

*** $p < 0.001$

5. อิทธิพลของคุณลักษณะเด่นที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงานของคนไทย

จากการนำเจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทย มาทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธีการคัดเลือกตัวแปรเข้าสู่สมการแบบขั้นตอน (Stepwise) ดังแสดงในตารางที่ 6 พบว่า คุณลักษณะเด่นที่มีความสามารถในการทำนายความพึงพอใจในการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง 2,358 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเป็นคุณลักษณะเด่นที่มีอิทธิพลในทางบวกมีทั้งหมด 3 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ 1) ความเป็นส่วนหนึ่ง ความเป็นทีมและความจงรักภักดี ($\beta = 0.228$) 2) ความกตัญญู ($\beta = 0.176$) และ 3) ความเป็นผู้นำ ($\beta = 0.072$)

จากค่า *Adjusted R Square* (R^2) แสดงว่า คุณลักษณะเด่นทั้ง 3 สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความพึงพอใจ ในการทำงานโดยรวม ได้ร้อยละ 17.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (b) สามารถเขียนสมการทำนายความพึงพอใจในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างคนไทย 2,358 คน ได้ดังนี้

$$\text{ความพึงพอใจในการทำงาน} = 0.688 + 0.376 \text{ ความเป็นส่วนหนึ่ง ความเป็นทีมและความจงรักภักดี} *** \\ + 0.275 \text{ ความกตัญญู} *** + 0.124 \text{ ความเป็นผู้นำ} **$$

หมายเหตุ ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนาย (R square) ค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนายที่ปรับแก้ (*Adjusted R square*) และการทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) วิเคราะห์ด้วยวิธีการคัดเลือกตัวแปรเข้าสู่สมการแบบขั้นตอน (Stepwise) เจ็ดคุณลักษณะเด่น กับความพึงพอใจในการทำงาน ($n=2,358$)

<i>VARIABLE</i>	<i>b</i>	<i>Beta ()</i>	<i>t</i>
(Constant)	0.688	-	4.836***
ความเป็นส่วนหนึ่ง ความเป็นทีม และความจงรักภักดี	0.376	0.228	7.949***
ความกตัญญู	0.275	0.176	7.147***
ความเป็นผู้นำ	0.124	0.072	2.655**
<i>Adjusted R Square</i> (R^2)	0.175		
<i>Std. Error of the Estimate (SE)</i>	0.692		
<i>F</i>	167.674		
<i>Sig</i>	0.000		

** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา พบว่าคนไทยมีคุณลักษณะเด่น 7 ประการ คือ 1) ความยุติธรรม ความเสมอภาคและความถูกต้อง 2) ความกตัญญู 3) ความเป็นส่วนหนึ่ง ความเป็นทีม และความจงรักภักดี 4) ความสามารถในการรักและถูกรัก 5) ความซื่อสัตย์ ความตรงไปตรงมาและความจริงใจ 6) ความใจดีและความมีน้ำใจ และ 7) ความเป็นผู้นำ ซึ่งเป็นคุณลักษณะนิสัยพื้นฐานที่สะท้อนความเป็นเอกลักษณ์ของคนไทย และสะท้อนให้เห็นค่านิยมทางสังคมที่คนไทยยึดถือและให้ความสำคัญ รวมถึงเป็นพื้นฐานนิสัยของคนไทยที่มีมาตั้งแต่ดั้งเดิม สอดคล้องกับบทความของ จันทรสุดา หอมหวล (2545) ที่กล่าวถึงลักษณะนิสัยของคนไทย ไว้ว่า คนไทยส่วนใหญ่ไม่ว่าจะอยู่ในเมืองหลวง หรือว่าในชนบท จะยังคงมีเอกลักษณ์ของตนเอง คือ มีความจงรักภักดี รักอิสระ ไม่ชอบการบังคับ ยึดถือความกตัญญู รู้จักการตอบแทนบุญคุณ เป็นคนใจกว้าง มีน้ำใจ และชอบช่วยเหลือผู้อื่น

จากการเปรียบเทียบเจ็ดคุณลักษณะเด่นของคนไทยระหว่างเพศชาย และเพศหญิง พบว่า เพศหญิงมีค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะเด่นสูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในคุณลักษณะเด่นดังต่อไปนี้ 1) ความกตัญญู 2) ความเป็นส่วนหนึ่ง ความเป็นทีมและความจงรักภักดี 3) ความสามารถในการรักและถูกรัก 4) ความซื่อสัตย์ ความตรงไปตรงมาและความจริงใจ และ 5) ความใจดีและความมีน้ำใจ เมื่อเปรียบเทียบกับผลการศึกษาของ Linley, Maltby, Wood, Joseph, Harrington, Peterson, Park, & Seligman (2007) พบว่า มี 3 คุณลักษณะเด่นที่เพศหญิงมีสูงกว่าเพศชาย ได้แก่ 1) ความกตัญญู 2) ความสามารถในการรักและถูกรัก และ 3) ความใจดีและ ความมีน้ำใจ ซึ่งเป็นคุณลักษณะเด่นที่พบในการศึกษารั้งนี้เช่นกัน จากผลการศึกษาดังกล่าว อาจอนุมานได้ว่าคุณลักษณะเด่นที่พบนั้น สอดคล้องกับคุณลักษณะนิสัยของความเป็นเพศหญิง นั่นคือ เพศหญิงจะเป็นเพศที่ให้ความสำคัญกับเรื่องของจิตใจและความรู้สึก เน้นการรักษาความสัมพันธ์อันดี ชอบช่วยเหลือเห็นอกเห็นใจและมีน้ำใจต่อผู้อื่น

เมื่อศึกษาอิทธิพลของเจ็ดคุณลักษณะเด่นต่อความพึงพอใจในชีวิตและในการทำงานของคนไทย พบว่า "ความกตัญญู" และ "ความเป็นผู้นำ" มีอิทธิพลในการเพิ่มระดับความพึงพอใจได้ครอบคลุม ทั้งในด้านชีวิตและการทำงาน ซึ่งจากการพิจารณาจะเห็นได้ว่า "ความกตัญญู" เป็นสิ่งที่คนไทยให้ความสำคัญและยึดถือปฏิบัติ สืบสอนมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ไม่ว่าจะเป็นความกตัญญูที่มีต่อ บิดามารดา ญาติพี่น้อง หรือ ครูบาอาจารย์ รวมถึงสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต อาจเป็นไปได้ว่าคนไทย ชอบอยู่ร่วมกันเป็นสังคม อยู่แบบเครือญาติ พี่น้อง พี่พาสายซึ่งกันและกัน ชอบช่วยเหลือเห็นอกเห็นใจกัน ดังนั้น การที่คนเราอยู่ร่วมกัน เห็นคุณค่า และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงอยู่ในสังคม ทั้งในเรื่องการดำเนินชีวิตประจำวัน และในด้านการทำงาน เพราะการเห็นคุณค่า และการสำนึกรู้คุณผู้อื่น จะส่งผลต่อระดับความรู้สึกดีและระดับความสุขที่เพิ่มขึ้นของทุกคนที่เป็นผู้ให้และเป็นผู้รับ ซึ่งมนุษย์เราย่อมมีความรู้สึกสุขใจ ถ้าได้มีโอกาสทำสิ่งดีๆ ให้กับบุคคลอื่น หรือในทางกลับกัน บุคคลที่ได้รับสิ่งดีๆ จากผู้อื่น ก็จะมีความรู้สึกดีและมีความสุขเช่นกัน และจากผลการศึกษาของ Peterson และ Seligman (2007 อ้างถึงใน พรณี ชูจิรวงศ์, 2552) ได้กล่าวไว้เช่นเดียวกันว่า คุณลักษณะด้าน "ความกตัญญู" นั้น เป็นคุณลักษณะที่มีผลต่อความสุขในชีวิตมากที่สุด

สำหรับคุณลักษณะ "ความเป็นผู้นำ" ผู้วิจัยเห็นว่า การเป็นผู้นำนั้นมีความหมายครอบคลุมในทุกแง่มุมของชีวิต ทั้งในด้านครอบครัว การทำงาน หรือด้านสังคม ซึ่งบุคคลที่มีความเป็นผู้นำ ถือได้ว่าเป็นบุคคลที่มีศักยภาพมีความสามารถและได้รับการยอมรับ จากบุคคลรอบข้าง ดังนั้น บุคคลที่มีความเป็นผู้นำสูง จะมีบทบาทในการแสดงความสามารถของตน รวมถึงการนำพาสมาชิกไปสู่ความสำเร็จร่วมกันได้ ซึ่งความสำเร็จที่เกิดขึ้นจะส่งผลต่อความภาคภูมิใจ และความสุขใจของบุคคลผู้นั้น และจากความสำเร็จของงานยังส่งผลต่อระดับความสุขในการทำงาน

ที่เพิ่มขึ้นของบุคคล และสมาชิกในกลุ่มอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ Linley, Maltby, Wood, Joseph, Harrington, Peterson, Park, & Seligman (2007) ที่ศึกษาถึงคุณลักษณะเด่นที่ส่งผลต่อระดับความสุขในการดำเนินชีวิต พบว่า คุณลักษณะเด่นด้าน "ความเป็นผู้นำ" เป็นคุณลักษณะเด่นด้านหนึ่ง ที่ส่งผลต่อระดับความพึงพอใจในชีวิตที่เพิ่มขึ้น

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า คุณลักษณะเด่นของมนุษย์มีความสำคัญ และส่งผลต่อระดับความสุขที่เพิ่มขึ้นทั้งในแง่การดำเนินชีวิต และการทำงาน การศึกษาดังกล่าวสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของคนไทย นอกจากเป็นการเสริมสร้างความสุขแล้ว ยังเป็นการช่วยสนับสนุนและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนไทยให้ดีขึ้นได้อีกทางหนึ่งด้วย

เอกสารอ้างอิง

- จันทร์สุดา หอมหวาน. ลักษณะนิสัยของคนไทย. (ออนไลน์). 2545. แหล่งที่มา : <http://www.school.net.th/library/create-web.html> (27 พฤษภาคม 2545).
- ณัฐนันท์ คงคาหลวง. เหตุผลของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ขาดการป้องกันในสตรีวัยรุ่นตอนปลายและวัยรุ่นผู้ใหญ่ตอนต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2548.
- นฤมล ผ่องใส. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการทำงาน ความขัดแย้ง ระหว่างบทบาทงานและครอบครัวกับ ความพึงพอใจในชีวิตของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2544.
- พรณี ชูจิรวงศ์. พลังการขอบคุณ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ต้นไม้, 2552.
- Eisenberger, R, Cummings, J, Armeli, S, and Lynch, P. "Perceived organizational support, discretionary treatment, and job satisfaction," *Journal of Applied Psychology*, 82 (1997) : 812-820
- Hair, Jr. J.F., Black, W.C., Babin, B.J., Anderson, R.E., and Tatham, R.L. *Multivariate data analysis*. Upper Saddle River, N.J. : Pearson Prentice Hall, 2006.
- Linley, A. P., Maltby, J., Wood, A. M., Joseph, S., Harrington, S., Peterson, C., Park, N., and Seligman, M. E. P. "Character strengths in the United Kingdom: The VIA inventory of strengths," *Journal of Personality and Individual Differences*, 43 (2007) : 341-351.
- Pavot, W, & Diener, E. "Review of the satisfaction with life scale," *Journal of Psychological Assessment*, 5 (1993) : 164-162.
- Peterson, C, & Seligman, M E P. *Character strengths and virtues: a handbook and classification*. Washington, DC : APA Press, 2004.
- Seligman, M E P, Steen, T A, Park, N, and Peterson, C. "Positive psychology progress empirical validation of interventions," *Journal of American Psychologist*, 60 (2005) : 410-421.